

სსრსის ფურსელი

№ 1964

პარასკევი, 25 ოქტომბერი

1896—1902

პრეზიდენტი ბაგრატიონი

№ 1964

გაზეთი ღირს: წელიწადში—6 მან., თვეში—75 კაპ., კვარტალში—8 კაპ., დღის განცხადებისა: ყველაზე უფრო სტრუქტურით პირველ გვერდზე—10 კ., მეორეზე—5 კაპ.
ხელის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მომავალი“—ცნობის ფურც., კვადრატის კონტორაში განქონს დიდ ქუჩაზე, № 27 და წ. გამ. ქართველთა ამხანაგობის კოსტუმის (ქვაშეთის ვაკის) პირდაპირ).

ხელ-მოწერელი წერილები არ დაბეჭდვება.—დასაბეჭდი წერილები რედაქციის სახელმძღვანელო უნდა გა-
მოგზავნოს.—პირდაპირ მოლოპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმების გარდა,
შუაღამის 11—1-ს საათამდე.
ფოსტის ადრესი: Тифлисть, въ редакцію „Движеніе-Цурдელი“-„შოამბე“. ტელეფონი № 372.

გაზ. „სსრსის ფურსელი“ ყველა ტვილისელ გაზეთებთან ღირს
ცალკე ნომერი 3 კაპ. და სურათებთან დატვირთული 5 კაპ.
გაზეთები იყიდება აგრეთვე ქუთაისში ვ. ბეგენიძის და ქუთაისის
წიგნების გამომცემელ ამხანაგ. წიგნების მაღაზრებში.

მთავრობის ნებართვით
სამს. ღვინობის თვიდან გაიხსნა

ახალი მათთვისაა აფთიაქი

პროფესორის ნიკოლოზ ივანეს ძის

გაზიერებისა.

პესკის ქუჩა, სახლი № 26. (10—6)

იბეჭდება და გამოვა ნოემბერში 1903 წლის

„სამართლოს კალენდარი“

გ. გ. შ. ნ. ი. ა. ს. ი.

გამოც. „ქართველთა შორის წიგნების გამომცემელი საზოგადოების“

კალენდარი დასურათებული იქნება შრავლის სურათით როგორც ჩვენს, ისე უცხოეთის
ცხოვრებიდან. კალენდარში მოთავსებული იქნება გარდა ჩვეულებრივ საკალენდრო ცნო-
ბებისა სალიტერატურო განყოფილება.

მიიღება განცხადებანი კალენდარში დასაბეჭდად შემდგომი პირობებით:

კალენდრის თავში მთელი გვერდი ღირს—10 მან. 1/2 გვ.—6 მან.; კალენდრის ბოლო-
ში: 1 გვერდი—7 მან., 1/2 გვ.—4 მან., 1/4 გვ.—2 მან., მარტო ადრესის გამოცხა-
დება—1 მანეთი.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა მ ი ი ლ ე ბ ა :

ფურცლისში—ქ. შ. წ. კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიაში.
ქუთაისში—ვ. ბეგენიძის წიგნების მაღაზრისა და მიტ. ლაღიძისთან.
შათში—მ. ნიკოლაძისთან და სპ. კელიძისთან.
ნოემბერშივე გამოვა ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგად. გამოც. 88-
დღის კალენდარი. (შ. 3—3).

ტვილისის

კერძო სამკურნალო

გადამკურნალებელი.

ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე,
დ. დ. ი. ა. ს. ი.

8. მ. შიშინაძე—კბილის სწუჯებანი 8—10
საათამდე.

9. მ. შ. შიშინი. ურისა, უკლასა და ცხვირის
9—10.

10. მ. შ. ლაშაშვილი—შინაგანი 9—10 სა-
ათამდე.

11. მ. შ. შიშინი—შინაგანი 10—11
საათამდე, სამშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბ-
ათობით.

12. მ. შ. ანალოპი—კბილის სწუჯე-
ბანი 10—11 საათამდე.

13. მ. შ. კამოვი.—საშარდეს (სარგაჯო) ავად-
მყოფისათვის: სამშაბათობით, ხუთშაბათობით
და შაბათობით 10 საათიდან 11-მდე.

14. მ. შ. შიშინი—შინაგანი და ბუშუ-
ბისა 11—12 საათამდე.

15. მ. შ. შიშინი—შინაგანი, ნერვუ-
ბისა და წამლებს ექვემდებარება 12—1 ს.

16. მ. შ. შიშინი—შინაგანი, ნერვებისა და
ბუშუბისა: სამშაბათობით და შარსკვავობით 1—2
კვირათ 9—11.

17. მ. შ. შიშინი—ღვინის სწუჯებანი, ორ-
შაბათობით, თხუთშაბათობით და შარსკვავობით 12—
1 საათამდე.

18. მ. შ. შიშინი—სიფილისის, კანის-
და შარდესის 1—2 საათამდე.

19. მ. შ. სოლომონი—სარგაჯა და ორ-
ტყეობის: ორშაბათობით, თხუთშაბათობით და შარ-
სკვავობით 1—3 საათ.

ს ა ლ მ ა თ ი :

20. მ. შ. შიშინი—ღვინის სწუჯებანი
5—6 საათამდე.

21. მ. შ. შიშინი—შინაგანი, ბუშუბისა
და უკლასისა 5—6 საათამდე. (შარდეს-ქაშვირის
და ბაქტრია-ფოკიის გამომცემელი.)
სამკურნალოს აქვს სწრაფი მოქმედება.
ფოსტის რეგისტრის და დარეგისტრის 50 კაპ.; ოპე-
რაციები მორიგებით. კრატები—სამი მანა-
თიდან ხუთამდე.

ადრესი: კუკია, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი ნიკო-
ლოზის, № 21. (სწრაფი ქუჩის დასაწყისში).
ტელეფონი № 274. (წლ.)

მ. შ. ი. ა. ს. ი.

ვ. ლამბაშიძე

იღებს ავადმყოფებს დღის 10—11 სა-
ათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე.
ბინა: ბარონის ქუჩა, № 22, დიდი ვანქის
ქუჩის კუთხისთან.

კ ა რ ლ ი ს მ ა თ ი ი

ივანე შაველს ძე

ახალშენი შვილი

იღებს ყოველ-დღე კბილის სწუჯებით
ავადმყოფებს დღის 8—10 საათ. და 11—
2-მდე, ხოლო საღამომით 5—7-მდე. კვი-
რათვე-დღეებში 9—2-მდე და საღამომით
5—7-მდე.
ელისაძის ქუჩა, № 38. (წლ.)

ქართველთა თვითმკურნალობის
(ტელეფონი № 617)

დღეს, მარტო, 25 ოქტომბერს, ხარკის
სამკურნალო დასის შიგნით,
წარმოადგენილი იქნება
ორი ოპერაცია სრულად

სელსკაია ჩესტ

ოპერა 1 მოქმედ. მუსიკა მასკანისა.

მონაწილეობას იღებენ: ქ. ნ. ზორინისა,
დობრენსკისა, ბაუერს; ბ. ნ. ლენსკი გრ-
დოვი და სხვანი.

მ. შ. ი. ა. ს. ი.

მ. შ. ი. ა. ს. ი.

რიგოლეტი

ოპერა 4 მოქმედ. მუსიკა ვერდისა.

მონაწილეობას იღებენ: ქ. ნ. ოლგინი-
სა, დობრენსკისა, სკარპულისა და სხვანი;
ბ. ნ. დენკოვსკი, ბოჯოვი-მუტინი, სერ-
გევი, ტომაშევი, პეტროვი და სხვანი.

კაპელმეისტერი ბ. შტენბერგი.

დასაწყისა საღამოს 8 საათზე.

კასის დიას დღის 10-დან ნაშუადღევს 3
საათამდე და საღ. 6 საათიდან წარმოდგენის
გათავისმდებ.

ფასები დაკლებულია ყველა ადგილებზე
ხელ, შაბათს, 26 ოქტომბერს ა. პ. ბო-
ნაჩინისა და ბოჯოვი-მუტინის მონაწილეობით
წარმოადგენილი იქნება ორი პიესა „რეგ-
ლიტი“ და „ფილიპი“.

მთავარი რეჟისორი იმ. შიშინი.

მ. შ. ი. ა. ს. ი.

ვ. ს. მუსხელია შვილი

მიიღებს თვალებით ავადმყოფებს დღით
12—2 ს. ყოველ დღე, გარდა სამშაბათისა.
წიგნების ქუჩა № 24 სახ. ვანჩისა. (წლ.)

წარმოადგენს 9. ტელეფონი 617

ქართული თეატრი

კვირას, 27 ოქტომბერს 1902 წ.

ქ. ი. ა. ს. ი.

ქართულ დრამატულ დასის მიერ წარმოადგენილი იქნება

ს ა ლ მ ა თ ი

ბალო ალმაროსა ხნაეს

კომედია 4 მოქმედებად.

მონაწილეობას იღებენ: ქ. ნ. ნ. გა-
ბუნია-ცაგარისა, ნ. გამყრელიძისა, ალ-
კარგარეთელის; ბ. ნ. ვ. გუნია ი. ივანიძე,
ქ. შათირიშვილი, ყალბაგაშვილი.

ადგილების ფასი: ღირსები 4 მანეთიდან 8
მანეთამდე, მარტო 50 კ-დან 1 მ. 50 კ. აშვი-
თებურად 60 კ-დან 80 კ-დე, კაფურება 20
კ-დან 35 კ-მდე. შეკრებილების ფასი ადგილები 40
კაპ.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე
მზადდება წარმოსადგენად „სახლის მტე-
რი“ (ქეიმი შტოკმანი).

რეჟისორი მ. შ. შიშინი.

მ. შ. ი. ა. ს. ი.

ალექსანდრე გიორგის ძე გელაშანიშვილი

იღებს შინაგანი, ნერვების სწუჯებით და
სწამლობს ელექტრონით საღამოს 5—8 სა-
ათამდე.

კვირის ქუჩა, სახლი მარტინოვსკისა, სა-
ზოგადოებრივი კრუცის პირდაპირ. (45—18)

მ. შ. ი. ა. ს. ი.

ალექსანდრე გიორგის ძე გელაშანიშვილი

(მისეილი ქუჩა, 30.—ტელეფონი 450).

იღებს ყოველ-დღე შინაგანისა და საბავშვო
სწუჯებით ავადმყოფებს დღით 10—1 სა-
ათამდე და საღამომით 6—8-მდე.

საზღვარ-გარედ

ინფლიზი. მას აქვთ, რაც ირლანდიის სა-
ქმეთა თაობაზე კამათი დასრულდა, ირლან-
დიელი დეპუტატები თითქმის აღარ დაიარე-
ბიან პალატის სხდომებზე. „სტანდარდ“-ი იუ-
წყება, ირლანდიელი დეპუტატების უმეტე-
სობა ლონდონიდან ირლანდიაში წავიდა,
მაგრამ 15—20 კაცი კი ლონდონში დარ-
ჩენილა. რა ტაქტიკას დაადგება ირლანდი-
ელთ პარტია—ამ საქმეს მაშინ გადაწყვე-
ტენ, როცა პარტიის წინამძღოლი ჯონ
რედმონდი დაბრუნდება ამერიკიდან. რედ-
მონდი, ამზობენ, ერთის კვირის შემდეგ
დაბრუნდება და ადვილად შესაძლებელია,
რომ ირლანდიელი დეპუტატები ისევ ლონ-
დონში დაიბაროს. მაგრამ ბევრი უფრო
ისე ჰფიქრობენ, რომ ირლანდიელი უმე-
ტესობა შემოდგომის სესიაში აღარ მიიღე-
ბენ მონაწილეობასა. „ტიმის“-ი ჰფიქრობს,
რომ ირლანდიელების ლონდონიდან წავსლა
—რაღაც უჩუბარ ქამანდს მოასწავებს. ეს
გაზეთი ამბობს: იქნება ირლანდიელებს ის
უნდოდეთ, რომ მთავრობის მომხრეები და-
ძინონ და მერე უკვებ გაქირვების დროს
მოულოდნელად დაეცენ.

— „დაილი ნიუს“-ი იუწყება: სასკოლო
ბილის განხილვა ძლიერ მიმდებარდა წინ.
მთავრობა დარწმუნდა, შემოდგომის სესიის
დასრულებამდე ბილის განხილვა არ გათავ-
დებო და ამიტომ, საქმის დასაჩქარებლად,
მთავრობამ გადაწყვიტა მეტი კამათი აღკრ-
ძალოს ხოლო.

საზრუნველობა. ხმა დადის და გაზეთებშიაც
კი ეწერა, რომ ვითომ პარიზის პოლიციამ
ხელი მოუშორა ემბერებსა. წარსულ ოთხ-
შაბათს პარიზის მუნიციპალურ საბჭოს სხდო-
მის დროს ნაციონალისტმა კარონმა ჰკითხა
პოლიციის პრეფექტს ლეპინს, მართალია ის
ხმა, ვითომ ქ-ნ ემბერმა თქვენს ქალს ჯვა-
რის-წერის დღეს სამაჯური აჩუქაო. ლეპინ-
მა უპასუხა: ემბერებს 15 წელიწადი ვიც-

ნობლი, მაგრამ ამ ხნის განმავლობაში სულ
სამჯურ ვიყავი იმათთანაო. ემბერებიც რამ-
დენჯერმე იყვნენ ჩემთან სადილადო. ლე-
პინი გამოტყდა: ემბერებისათვის ბევრჯერ
გამიზავნია თეატრის ბილეთი და ქ-ნმა
ემბერმა ჩემს ქალიშვილს სამაჯური გამოუგ-
ზავნა ქორწილის დღესაო. ყოველთვის სრუ-
ლის ნდობით ვუცქეროდი ემბერებს და
შოლოდ მაშინ, როცა რკინის შიგნით გაბ-
სნეს, დაგრწმუნდი, რომ ემბერები უსინი-
ლისონი ყოფილიყვნენ. როცა საქმე გამო-
აშკარავდა, რაც კი შემეძლო, ვეცადე, რომ
ემბერები დაგვეტუსალებინაო. ნაციონალის-
ტმა ბერტრანმა ჰკითხა ლეპინს, რატომ ემბე-
რების სადგომს თვალ-ყურს არ ადევნებდითო.
ლეპინმა უპასუხა, სანამ სასამართლომ განა-
ჩენი არ დაადგინა, საბუთი არა მქონდა სა-
ქმეში გაგრეულიყავიო.

ლეპინის განმარტების შემდეგ, მუნიციპა-
ლურმა საბჭომ რეზოლიუცია დაადგინა და
სურვილი გამოთქვა, რომ პოლიცია მუნი-
ციპალურ საბჭოს ემორჩილებოდა.

— გაზეთმა „გოლუა“-მ გამოაცხადა, ემ-
ბერების გაქცევა სულ სიდიულყო პოლიციის
უფროსის კომანდოს ბრალიაო. კომანდო-
მაც სასამართლოში უჩივლია გაზეთის რედა-
ქტორს ცილის დაწამებისათვის. დამცველად
კომანდოს ცნობილი მოღვაწე კლემანსო
მიუწვევია.

ანსტარ-პუნგოტი. პირველ მინისტრს კერ-
ბის ამ დღეებში უმაღლეს სასამართლოს
ვიცე-პრეზიდენტ შტეინბახთან მოლოპარაკე-
ბა ჰქონია. შტეინბახი გრაფ ტაფფს კაბი-
ნეტში მინისტრად იყო. „ცაიტ“-ი ამტკი-
ცებს, მოლოპარაკება იმაზე ჰქონდათ, თუ
იუსტიციის მინისტრად ვინ დადგებოდაო, —
ამას წინადადებდა იუსტიციის მინისტრი
სამსახურიდან გადადგა. მაგრამ „ცაიტ“-ი
უმატებს: იქნება კერბერსა და შტეინბახს
სხვა საქმეებზეც ჰქონდათ მოლოპარაკებაო.
მეგალითად, საარჩევნო რეფორმის თაობაზეო.
ადრე ტაფფემ რომ საარჩევნო რეფორმის
პროექტი წარმოადგინა, — შტეინბახის შედ-
გენილი იყო.

— „ნოიე ფრაიე პრესე“-ს დებეშით ატ-
ყობიანებენ ლევიდან: გალიციაში ეხლა
კარტოფილისა მთხრანს. დაიწყეს თუ არა
კარტოფილის თხრა, სოფლის მუშეებიც ისევ
გაიფიცნენ და სამუშაოდ არ მიდიანო.

— ჩებებმა გამოუცხადეს კერბერს, თქვე-
ნს პროექტს ენების შესახებ განხილვის დი-
სადაც არა ესთვლიათო. პარლამენტის მე-
მარჯვენათა დასს განუზრახავს, ახალი პრო-
ექტი შეადგინონ იმ აზრით, რომ ჩებებს
ობსტრუქციასზე ხელი ააღებინონ. ავსტრიის
ძირითად კანონის თანახმად, ახალი პროექტი
ეროვნულ თანასწორობის პრინციპზე და-
ფუძნებული.

შერმანი. კომპრესის სამთავროში სემის
16 დეპუტატთაგან 7 კაცი უკიდურეს მარ-
ცხენა დასს ეკუთვნის. კომპრესის სამთავროს
ეხლა თურმე შერმანის მთავრობის
სამთავრომ აჯობა. აქაურ სემში სულ 16 დე-
პუტატია და ამთში 8 კაცი სოციალ-დემ-
ოკრატთა პარტიას ეკუთვნის. საზოგადო
არჩევნის დროს სოციალ-დემოკრატებმა 7
დეპუტატი აირჩიეს და ხელ-მეორედ არჩე-
ვნის დროს მერვეც მიემატა. ამის თაობაზე
„ფორვერტ“-ი სწერს: „თუ ამ 8 დეპუტატმა
თანხმობა არ გამოაცხადეს, უამისოდ სამთა-
ვროში ერთს კანონსაც ვერ გამოცემენ.
ამას გარდა, ჩვენი ამხანაგები ბევრს რეფორ-
მასაც მოახდენენ, რადგანაც არც ერთს
მთავრობას არ შეუძლიან ყური არ დაუგდოს
მტკიცე და გაბედულ უმეტესობას, მით
უფრო, რომ ეს უმეტესობა სემის ნახევარს
შეადგენს“.

შემათავალი შაბათი. მადნის მუშე-
ბისა და მადნის პატრონების დავის გადასა-
წყვეტად არჩეულ კომისიის პირველი სხდო-

მა 15 ოქტომბერს ჰქონია. „ტაიპს“-ს სწე- რენ ვაშინგტონიდან: „კომისიაში მადნის პა- ტრონების ინტერესებს იმათი ასოციაციის თავმჯდომარე ბერი იცავს, მუშებისას—მი- ჩელი. კომისიამ ჯერ მუშების საჩივარი მოი- სმინა და მერე დაადგინა ქვა-ნახშირის მი- დნები ადგილობრივ ვნახოთა და ჩვენ თი- თონ დაწვრილებით გამოვიძიოთ, თუ რა ყოფაში არიან მუშები, რა ქირას იღებენ და რა ცხოვრება აქვთ იმათ ცოლ-შვილსაო. კომისიის განზრახვა აქვს აგრეთვე, რომ გაი- გოს, რა ჯდება ქვა-ნახშირი და რა ფასში იყიდება.

მამამლონი. ოსმალეთის მთავრობა ირ- წმუნება, მაკედონიაში მთლად მოვსპეტ აჯა- ნყებაო, მაგრამ თითონ მაკედონელები კი სულ სხვას ამბობენ. აჯანყებულთ ბანაიდან 12 ოქტომბერს ანაირი ამბავი მოსულა სოფიაში:

„ბისტრაციის ოლქის მცხოვრებლებმა ოს- მალეთისაგან დამოუკიდებელი მთავრობა დაა- ყენეს. ამ ადგილებში დიდი ხანია, რაც ოსმალელები შემოაჭედვასაც ვერა ჰბედვენ, თუმცა ქალაქი ჯუმაი სულ რამდენსამე კი- ლომეტრის სიშორეზე მდებარეობს აქედან. აქაურმა აჯანყებულმა გლეხ-კაცებმა თავი- ანთ ცოლ-შვილი ბოლგარიაში გაგზავნეს, თითონ კი გადასწყვიტეს, სიკვდილს ვირჩევთ და ოსმალეთს კი ხელ-მეორედ აღარ დავემო- რჩილებით და ავტონომიაზე ხელს არ ავი- ლებთო. ერთმა როტა ოსმალთს ჯარმა, 150 კაცმა, გუშინ ბისტრაციის მოშორებით გაიარეს, თითონ სოფელში შემოსვლა კი ვერ გაბედეს. სოფელს ახლო ტყეა; ამ ტყეს რომ დაუბირდაპირდა, როტამ თოფის სრო- ლა ასტეხა. სოფელში იფიქრეს, ალბად, აჯანყებულებს ოსმალეთთან ბრძოლა მოუ- ვიდათო, მაგრამ მერე გამოიჩქვა, რომ ოს- მალთს ჯარის კაცებს მწყემს ქალებსა და ბავშვებისათვის დაეწყათ სროლა... ორიო- დე ბავში და ქალი მოეკლათ, პატარა სო- ფელ ბოლიოვოსათვის ცეცხლი წაეკიდები- ნათ და მერე საჩქაროდ ჯუმაიში დაბრუნე- ბულიყვნენ. მთელის ჯუმაის ოლქის ხალხმა რაზმები შეადგინა და ორის კვირის განმავ- ლობაში განუწყვეტელი გმირულად ებრძვის ოსმალთს ჯარსა და ბაში-ბუზუყებს. მაკე- დონელებს სამსახურიდან ვადამდგარი უნტერ- ოფიცრები წინამძღოლობენ. გუშინ „პო- ჰოვა გლაკას“ მთაზე დიდი ბრძოლა ჰქონ- დათ ოსმალთს ჯარსა და მაკედონელებს. ბევრი სისხლი დაიღვარა და ბევრი ხალხი დაიხოცა ამ ბრძოლის დროს. სარდალმა დონჩომ ნამდვილად დაიპყრო პეტრიჩის ოლქი. აქაური ხალხი საკვირველის სიმამა- ცით იბრძვის და ოსმალეთის მთავრობის და- პირებას ყურსაც არ უკლებს. მალეშევის კახაშვიაც ასეთივე ამბები ხდება. პაროსის მიდამოებში სარდალმა ალექსიმ სმირისა და გაბედულის დაკვირვებით შიშის ზარი დასცა ოსმალეებს. ერთის სიტყვით, ამ მხარეში გა- ხურებული აჯანყებაა. გარშემო მთების წვე- რებზე ყოველ დღე გაძლიერებული თოფის სროლა ისმის: ბევრს სოფელს უკიდია ცეც-

ხლი. მარტო რაზლოვის ოლქი არ აჯანყე- ბულა ჯერა“.

ბოლგარულს გაზეთებსვე სწერენ მა- კედონიდან: „29 სექტემბერს ბატუმანოვი- სა, იანოვისა, პოპოვისა და იორდანოვის რაზმები და ხუთასი შეიარაღებული გლეხ- კაცი სოფელ ბარბაროვის ახლო ოსმალთს რაზმს დაეცნენ, ოცი კაცი მოჰკლეს, ხუთი დაატყვევეს, მაგრამ იარაღი წაართვეს და ისევ განათავისუფლეს. ბრძოლა 4—5 საათს გასტანა. ბოლოს ოსმალეები იო-წიოდ გაიქ- ცნენ. აჯანყებულებმა სოფ. ნოვო-სელამდე სდიეს და 25 ზარბაზანი ჩაიგდეს ხელში“.

ახალი ამბავი

◆ **მუჯადიდან გვაფთხინებენ:** 31 ოქ- ტომბერს იხსნება ზუგდიდში ქალთა ორ- კლასიანი სასაწავლებლო სკოლა, რომელსაც პრინციესა სალომე დავითის ასულმა მიურა- ტმა 40,000 მანეთის ქონება შესწირა.

◆ **დღეს, საღამოს 8 საათზე, სამხედრო- საისტორიო მუზეუმი საზოგადო კრება და- ნიშნული ახლად დაარსებულის სახანძრო- გათვითა და წარმოდგენათა საზოგადოებისა.** ამ კრებამ უნდა განიხილოს, როგორის წე- სით უნდა შედგეს ამ საზოგადოების აღმი- ნისტრაცია.

◆ **კ. კ. ზუბალაშვილის სახელობაზე სახანძრო სახანძრო** საძირკველი უკვე ამოი- ყვანეს და შემდეგი შენება შეიჩერეს: კო- მისია მოელის პეტერბურგიდან და ბაქოდან იქაურ სახანძრო სახლების პლანებს, რომე- ლსაც გაარჩევს, შეადარებს აქაურ პლანს და იმის კვალობაზე შემდეგ მუშაობასაც განა- გრძობენ.

◆ **როგორც ბაქოდან გვატყობინებენ,** 23 ოქტომბერს, ნაშუალამევის 3 საათზე, სახანძრო მატარებელი № 20 სადგურის მა- ხლობლად დაეცვა საქონლის მატარებელს № 169. დამტვრია პირველის მატარებლის ბარგის ფაგონი და მეორე მატარებლის რვა ფაგონი, ნაფთით დატვირთული. მგზავრი არავინ დაშავებულა. მკირედ დაშვდა მხო- ლოდ მაშინსტი ივანოვი.

◆ **რეფეე მყვარის ნაპირებზე** გამაგრების შესახებ ქალაქის საბჭომ 1900 წლის 19 მაისს მოიწონა ქალაქის მაშინდელ ინჟინე- რის მელიქ-ადამოვის მიერ შედგენილი პროე- კტი. ამ პროექტით მტკვრის ნაპირები ქე- დლებით უნდა გამაგრდეს და მეტეის კლდეში უნდა გვირაბი გაიჭრას, რომ მტკვარს მეტი გზა მისცენ. პროექტით ნაანგარიშევი იყო ხარჯი 15 ათასი თუმანი; ამას გარდა უნდა აშენებულიყო მუხრანთან ხიდი და ბაზარი. საბჭომ მოიწონა პროექტი, მაგრამ ქალაქს ამდენი ფული არ ჰქონდა, ამიტომ დაავალა გამგებანს იშუამდგომლეთ მთავრო- ბის წინაშე, რომ ამ საქმეების დასამთავრე- ბლად სესხის აღების ნება მოგვეცესო.

რადგან გუბერნატორს ბევრი საჩივარი მოდიოდა რიყის უღუგეშო მდგომარეობის გამო, დაეკითხა ქალაქის მოურავის მოად- გილეს. გუშინ ბ-ნ შესტაკოვს მოუხსენებია გუბერნატორისათვის, რომ ამ საქმის შესახებ

საბჭოს დადგენილება დღემდე შეუსრულე- ბელი რჩება, მე საქმისა არა ვიცი—რა და გამგებანს სააღმშენებლო განყოფილება- ც არავითარ ცნობას არ მიძღვეს ამის შესახებ, თუმცა, თქვენი დაკითხვის შემდეგ, ორჯელ მოვსთხოვე ცნობა ამ განყოფილებასაო.

◆ **გუშინ წინ შეერთებული სხდომა ჰქო- ნდა გამგებანსა და იმ კომისიას, რომელიც ქალაქის ელექტრონო განათების საქმეს გა- ნავებს.** ამ კრებას უნდა მოესმინა დამატები- თი ხარჯთ-აღრიცხვა „ჰელიოს“-ს საზოგა- დოებისა, რომელსაც ელექტრონით განათე- ბა უნდა აიღოს ქალაქში, მაგრამ კრებამ ორ პლანში რამდენიმე ნაკლი ჰნახა და „ჰელი- ოს“-ის წარმომადგენელს დაავალა ამ ნაკლის შესწორება; მანამდე კი დამატებით ხარჯე- ბზე ლაპარაკი კრებამ გადასდო.

◆ **სახელმწიფოში დაწარმოებული თათვის** სახლების ასაგებად კომიტეტმა გეგმა შეიმუ- შავა და ამ გეგმით 162 სახლი აუგიათ იმა- თთვის, ვინც მიწის-ძვრისაგან დაზარალდა. კომიტეტმა კომისია გაგზავნა ამ სახლების დასთავლიერებლად. სახლები კარგად აგე- ბულად უცენია კომისიის და ამის შესახებ მოკლე ხანში კომიტეტს მოხსენებას წარუ- დგენს.

◆ **დღესათვის ანაშენულია ხანძრო** სა- სოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საბჭოსი.

◆ **გუგის სასაფლაოს** სამზრუნველო კო- მიტეტს უცნობებია მიხეილის საავადმყოფო- სათვის; რადგან სასაფლაოს ის ადგილი, სა- დაც საავადმყოფოში გადაცვლილები იმარბე- ბიან, ერთიანად აიგოს და მეტი ალაგა აღარ არის, მომავალ წოემბრის 1-ლ რიცხვიდან ჩვენ ვეღარ მოგვებთ ნებას აქ ვინმე დასა- ფლათათო. სამზრუნველოს თავმჯდომარეს გენერალ-ლეიტენანტ ფრეზეს მიუწერია ქა- ლაქის გამგებანისათვის, თუ საერთო სასა- ფლაოსათვის ქალაქს გარედ ადგილი ვერ გიწვიათ ჯერ, ის მაინც მოახერხეთ საავა- დმყოფოში გადაცვლილთათვის დროებითი სასაფლაო გაშპართათო.

◆ **სასოფლო მრეწველობის საქროებათა** გამოსარკვევად შემდგარ საგუბერნო კომი- ტეტს მეორე სხდომა 15 ნოემბერს ექმნება. 10 ნოემბრისათვის მოხსენებანი უნდა წარ- დგინონ კომიტეტის წევრებმა.

◆ **გუშინ აშაქ-კავკასიის სამკურნალო ნაწი- ლის გამგებანს** სოსთა ტფილისის ქაქაქის გა- მგებანს დაუთმოს კუკაის სსსაფლაოს მსწამ- ლად ადგილი მისთვის; სსსაფლაოში გარდა- ტყველებთან დასსაფლაოებულად იმ დრომდე, ვ- დრე ნათელუხში მოეწუბას საზოგადო სსსაფლაო ქაქაქისთვისაო.

◆ 19 ოქტომბერს, ღამე, ტფილისის სადგურზე, საქონლის საწყობში, ვიდაც ბორტ-განმზრახველმა ცეცხლი წაუკიდა ხე-ტყეს. ცეცხლი მალე ჩაქრეს.

◆ 23 ოქტომბერს, პოლიციის მე-ნაწილში, დაპატიმრეს ტფილისის მოქალაქენი მიხეილ მინა- შვილი, ალექსანდრე ხიზანაშვილი და ოსებ ცი- ცივაძე, რომელთაც ჰბრალდებთ 19 ოქტომბერს ტფილისის მცხოვრების მიზანს მესროფიანის სა- ხლის გატეხა და სხვა-და-სხვა ნივთების მოპარვა.

◆ ამას წინად აღნიშნული გვეჭანდა, რომ ცხე- ნის რკინის გზის ვაგონში ჯიბიგრებმა ანდრია თუშიშვილს ჯიბიდან ამოაკალეს 600 მან. ფულად

და 240 მანეთის თამაშუბიო. 23 ოქტომბერს პოლიციის მოხელემ ბეგთაბეგოვმა დაპატიმრა ორი კაცი. ამათ ჩაუდენიათ ქურდობა. სამივე ტფი- ლისის მოქალაქეა არტემ ნერსესოვი, მიხეილ ზეი- თუნიძე და მიხეილ სარქისიანი. ქურდები უკვე გამოტყდნენ და მოპარულ ფულის ერთი ნაწილიც აღმოაჩნდათ.

◆ **ტფილისის დედათა სამკურნალოში** ამ კამად სულ 37 ავადმყოფი ქალია. თავისუფალი ად- გილი 18-ია.

ქუთაისის ახალი ამბები

◆ **ამ ოცის, ოცდა-ხუთის წლის წინად** ქალაქს გაუყვანია საეტლო გზა გაბაშვილის გორაკზე და, სადაც საქორდ უცენია, გზის ნაპირზედ მიწის შესამაგრებელი კედელიც აუშენებია, რითაც დიდი სამსახური გაუწე- ვია ამ გორაკზე მცხოვრებთათვის, რომელ- ნიც სრულიად მოწყვეტილი იყვნენ ქა- ლაქს. მას აქეთ გავიდა თხუთმეტი წელი- წადი და 1892 წელს წყალდიდობის დროს, როგორც ბევრგან სხვაგან, ზეფს დაუნგრე- ვია ერთის მცხოვრების ორსართულიანი სახ- ლი, რომელიც უკვე დიდს ხნის დაზიანე- ბული ყოფილა. ქალაქის სააღმშენებლო კომისიის ინჟინერის ვისმანის თანადსწრე- ბით გაუსინჯავს ეს ადგილი და დარწმუნე- ბულა, რომ ზეფის წამოსვლა და სახლის დაქცევა სრულიად გზის გაყვანის მიზეზი არ ყოფილა. სახლის პატრონიც დაკმაყო- ფილებულია ამ განჩენით და დამორჩილება სტიქიონის ძალას. მას აქეთ გავიდა კიდევ თითქმის ათი წელიწადი (მხოლოდ რამდენ- ნიმე დღე აკლდა) და სახლის პატრონს მხო- ლოდ ესლა გამოუჩნავს „ძველი თამაშუქი“ და ბედის საცდელად უჩივლია ქალაქისათ- ვის ზარალი. თუმცა სახლის დანგრევით 2000 მანეთის ზარალი ვნახე, მაგრამ 1000 მანეთი მიპატიებია ქალაქისთვის და დანარ- ჩენი კი მიზღოსო. თქმა არ უნდა, ამ საქ- მისთან მომჩინეს ხარჯის მეტი არა გამოუყე- რა, მაგრამ ის კია სათქმელი და სამწუხარო, რომ ასეთ საქმეში ერევა ნაფიცო ვეტილი, ისიც ქალაქის საბჭოს ხმოსანი. თუ სრული უკანონობა არ არის ხმოსანთაგან ქალაქის კანონიერ ინტერესების წინააღმდეგ გაოსვ- ლა, ყოველ შემთხვევაში ძლიერ უხერხული მაინცაა ასეთი საქციელი.

რუსეთის ქრონიკა

◆ **კიევის გუბერნიის სოფელ კობაჩევში** გლეხებმა სასტიკად დასაჯეს თავიანთივე სო- ფლენი ქურდები. გაბრაზებულმა ხალხმა დაიჭირა ქურდები და ცემა დაუწყაო. სამი მოჰკლეს, ორი კიდევ მძიმედ დააშავეს.

◆ **როგორც ვუწყით, საერო განათლე- ბის სამინისტრომ** შეადგინა წესები იმ კურ- სებისა, რომელიც შეიძლება გაიმართოს აწ არსებულ სასწავლებლებთან. ესლა სამინის- ტროს აზრად აქვს თურმე ნება დართოს ასეთის კურსების გამართვისა სასწავლებლე- ბის გარეშეც.

◆ **მკითხველებმა უკვე იციან, რომ მი- წათ-მოქმედების სამინისტროს წარედგინა**

ფელეტონი

ბ-ნ სიმონ ქვარიანის წარღობის პალატი ადგილები

(დასასრული *)

კიდევ გნებავთ სიმონ ქვარიანის წერილის ყალბი ადგილები?

ბატონი ბძანდებით. სიმონ ქვარიანი სწერს, რომ ფულის განაწილების დროს მე 600 მანათი მერგოაო, ზღანოვიჩს-კი 1000 მანეთი მისცეს მარტო გზის ფულად ვარშავიდან ბერლინამდეო. ერთი ეს მიბრძანეთ, ბ-ნო სიმონ, ან თქვენ, ბ-ნო რედაქტორო, ამ სიტყვებში „ვარშავიდან ბერლინამდე“ სი- ყალბე არ არის? თუ ბერლინში წასასვლე- ლად მისცეს ზღანოვიჩს ფული, ვარშავამდე რკინის გზა ფულს არ იღებს თუ? მერე გზაში ვაცს ქამა-სმა არ უნდა? ან ბერლინში ერთ თავს ჰაერით გამოიკვებებოდა კაცი? ამას თავი დავანებოთ.

◆ **მე ვსთქვიაო, ბძანებეს ბ-ნა ქვარიანს, რამ ეს 600 მანეთი მიმეჭეს არა ჯილდოდ, არა- მედ სესხად (რადგან მთელი წელიწადი ამ შვი- ქვის საქმეებს მოგუნდა, სხვა საქმე არ მიკეთე-**

ბია და ამიტომ დამეჭეს ვაქებო) და მოგვეჭეცს მოგსხსენებ საზოგადო კრებასო“.

რა უნდა მოახსენოს სიმონ ქვარიანმა სა- ზოგადო კრებას? თუ 600 მანეთი სესხად წაიღო, მაშ უნდა დააბრუნოს კიდევ; ვალს ხომ გადახდა უნდა...

აი კიდევ ყალბი ადგილი. სიმონ ქვარიანი სწერს ერთს ადგილას: „ბერლინის მანგან- სინდიკატის მოვალეობაა საქონლისათვის ბაზრების მოპოვება, ქვის რიგიან ფასებში გაყიდვა და სხვ.“. ცოტა ქვემოდ იგივე ქვარიანი სწერს: „გამგებობა რომ არჩეული- ყოა, რომელიმე წევრი გამგებანის წავიღოდა ბერლინში და ეცდებოდა გაეყიდნა ქვა“. ყალბი ადგილია და სიყალბეც ადგილი მი- სახვედრი. თუ თითონ ბერლინის მანგან- სინდიკატი, რომელიც ბ-ნ ქვარიანზე არა ნაკლებად არის დანიტერესებული ქვის გა- ყიდვაში, ქვას ვერა ჰყიდის, ვერც „შავი- ქვის“ ამხანაგობის გამგებანის წევრი მოახერ- ხებს ამას, თუ გინდ რომ გამგებანის წევრად თვით ბ-ნი სიმონ ქვარიანი ბძანდებოდეს. მართალია, სიმონ ქვარიანი ბძანებს, 12 მი- ლიონი ფული ქვა გაეყიდეო და მერე ბურების ომმა ჩაშალა ეს საქმეო, მაგრამ ესეც ყალ- ბი ადგილია. სიმონ ქვარიანს 12 ფუთიც არ გაუყიდნია. ტყუილად აბრლებს საცო-

დავ ბურებს. ვინც ქვა გაჰყიდა, გაჰყიდა კი- დეც და ბურებს არავისთვის შეუშლიათ ხელი. „სოიუზმაც“ იმ დროს გაჰყიდა ქვა, რა დროზედაც სიმონ ქვარიანი ბძანებს, 12 მილიონი გაეყიდეო.

თუ მართლა ქვის გაყიდვის შნო და უნა- რი აქვს სიმონ ქვარიანს, რალს უყურებს. აი, თუ გინდა, ესლა მანგან-სინდიკატსა და „შავი-ქვის“ ამხანაგობას დაეხმაროს, გაჰყი- დოს 12 მილიონი ფუთი, ხელ მისაწლოდ ფასად, ასე 10 პენსად მაინც, და სულ ცო- ტა 12 ათას მანათს მისცემენ კომისიაში... ყველანი მადლობას ეტყვიან და სიმონ ქვა- რიანიც ვალტებს გადხდის, რომელიც დაედო იმ დროს, რომელიც შავი-ქვის ამხანაგობის საქმეებს მოანდობა და თავისი საქმეები ვერ გააკეთა. იმ 600 მანეთსაც გადხდის, რო- მელიც მიიღო „სესხად და არა გვიდგოდ“. ქვარიანი რომ სიყალბეს დასწერს რასმე „ივერიაში“, დასამტკიცებლად უმატებს: ეკითხოს მთელს ქიათურასაო. „ივერის“ რედაქტოროც ჰბეჭდავს ამ სიტყვებს. მერე როგორ ეკითხოს მთელს ქიათურას? ივე- რის“ რედაქტორი უნდა ავიდეს მალად გორაზე და დაიძახოს: ეი, ქიათურავ, მარ- თალს ამბობს, თუ არა ქვარიანი? მე ვიმეორებ, რომ სიმონ ქვარიანს არა-

სოდეს არ გაუყიდნია არც 12 მილიონი და არც 12 ფუთი ქვა, არც თავისი და არც სხვისა და ვერც გაჰყიდის. ეკითხოს მთელს ქიათურას, თუ ეს ასე არ არის...

კიდევ ყალბი ადგილი. სიმონ ქვარიანი სწერს, რომ 9 პენსად გაეყიდვა ქვისა მოი- ტანს ქიათურაში ფუთზე 11 კაპეიქსაო. უშველებელი სიყალბეა. ეკითხოს მთელს ქიათურას...

◆ **ზღანოვიჩმა ბერლინში** პირადად ნახა ჰირშიო, სწერს სიმონ ქვარიანი, 25,000 მანეთი აზარალა საცოდავს ჰირშიო და რო- ზენბერგმა-კი გამოიწვია ჰირში სამედიტო- რო სამართალშიო“. დიდი სიყალბეა. თუ ჰირშიო იზარალა, იმას უნდა გამოეწვია სა- მართალში როზენბერგი და არა როზენბერგს ჰირში. ამას თავი დავანებოთ. აი, უშველე- ბელი სიყალბე სად ვახლავთ: ივერიაში“ რომ წავიკითხე სიმონ ქვარიანის ეს სიტყვე- ბი, „ზღანოვიჩმა ჰირში ნახაო“, წავედი რვა- ნიდან ქუთაისში და ზღანოვიჩსა ვკითხე:

— შეილო, ვინ არის ის ჰირში?

— ვაქარია, ღედავ.—მიპასუხა.

— შავი-ქვისა?

— ჰო, შავი-ქვისა.

— მერე სადა ვაქრობს?

— რვანიცაშიო,—მიპასუხა.

*) იხ. „ცნ. ფურც.“ № 1963

პროექტი დღეათა უმაღლესი სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებლისა. პროექტი, სწავლის კურსი ამ ინსტიტუტში სამის წლისა უნდა იყოს. ინსტიტუტმა უნდა მოამზადოს ნასწავლი მეურნეონი და მასწავლებლები საშუალო და დაბალი სამეურნეო სკოლებისათვის.

კომისია, რომელიც ეხლა საერო განათლების სამინისტროსთან მუშაობს უმაღლესი სასწავლებლების რეფორმის საქმისათვის, მუშაობს დასრულებულ პროექტის დამუშავებას. შემდეგ კომისიის აზრი სახელმწიფო საბჭოს წარედგინება.

ქურთალი „სამაობრაზოვანი“-ს რედაქტორად დამტკიცებულ იქნა აკადემიკოსი ფაგ. თარხნიშვილი.

პრესა

მარტო ჩვენში არ უჩივიან ადგილ-მამულის სიმცირეს. შიდა რუსეთის ყველა სამაზრო კომიტეტებში აღნიშნეს, რომ გლეხების მიწათ-მფლობელობა მეტად შევიწროებულია და ყოვლად შეუძლებელია მათი მეურნეობის გაუმჯობესება, თუ ადგილ-მამულის გაფართოება არ მოხერხდება. კომიტეტებში ის საშუალებანიც დაასახლეს, რომლით უნდა ეშველოს ამ საქმეს; სახელდობრ: სახაზინო და საუფლისწულო მამულების იჯარით გაცემა გლეხებზე, სახელმწიფო საგლეხო ბანკის მოქმედების გაფართოება და ბოლოს გლეხების გადასახლება მკიდროდ დასახლებულ ადგილებიდან შედარებით ნაკლებ დასახლებულ ადგილებზე. მაგრამ გაზეთები სამართლიანად ამბობენ, რომ აღნიშნული საშუალებანი ვერ დააკმაყოფილებენ გლეხთა მოთხოვნილებასა და გაჭირვებას ადგილ-მამულის სივიწროვის გამო. მაგალითად, გავ. ჯვ. ტინიკ იუგა შექმნილია:

სახაზინო და საუფლისწულო მამულების იჯარით გაცემა უმეტესად გააუმჯობესებს მრავალ გლეხთა მდგომარეობას, მით უმეტეს, რომ სახაზინო ადგილად შეუძლია იაფის ფასებით ვაჭარებს მიწა. მაგრამ სახაზინო მიწები ყველგან ხომ არ არის? რაც შეეხება კერძო მიწათ-მფლობელობა, მათ ხომ ვერ დაავლებენ უთუოდ გლეხებს მისცენ იჯარით მიწა წინდაწინვე გადატვირთის ფასით? იგივე უნდა ვთქვათ საგლეხო ბანკის შესახებაც. უმეტესად, თუ შეამცირებენ სარგებელს, რომელსაც ბანკი ახდენს გლეხთ, თუ გააადვილებენ ადგილ-მამულის შექმნის ბანკის მემობილბო, გლეხების მიწათ-მფლობელობა გაფართოვდება. მაგრამ ადგილ-მამულის ყიდვა ბანკის საშუალებით აგრეთვე ადგილობრივ გარემოებათაგან არის დამოკიდებული: ბანკი ყველგან არ არის, თავისუფალი მიწაც ბევრგან არ არის, ბევრგან სულ ცოტა მამული იყიდება და სხვა-ნაირი სიტუაციები, მაგალითად სახელმწიფო ბანკის მარჯვე მოქმედება დამოკიდებულია ადგილობრივ გარემოებათაგან.

ასე რომ, ყველა ზემოდ დასახლებულ საშუალებათა მტკიცედ და ვიწროდ განსაზღვრული მნიშვნელობა აქვთ: მათ შეუძლიათ სარგებლობა მოუტანონ გლეხთ, თუ ყველა დანარჩენი ადგილობრივი გარემოება ხელს შეუწყობს. სოლო ადგილ-მამულის სიმცირეს სხვა, უფრო ფართო, ღონისძიებათა შემუშავებით უნდა შევებრძოლოთ

— ოჰ, კიდევ იმით, ამა მე რგანციის ვაჭრებს რას ვიცნობ... როგორი სახისაა, შვილო, ეგ ჰირში, შეგ-გვრემანია, თუ თეთრ-ყირმიზი?

— რა ვიცი, ღედი, მე ჩემს სიცოცხლეში ჰირში თვალთ არ მინახავს.

— უი ჩემ თვალებსა, რათა კადრულობ, შვილო, ტყუილსა. ქვეყანა ამბობს, ზღანოვიჩი მართალი კაციაო. რათ მატყუებ, შვილო. აგერ, ქვარიანი სწერს, ზღანოვიჩი ჰირში ნახაო. უთუოდ იმ რგანცაში ნახავდი.

— არა, ღედი, მე კი არა ვტყუი, სიმონ ქვარიანი სტყუის. ღმერთს გეფიცები, მე ჰირში თვალთ არ მინახავს.

— აი, ჰირი კი გაუშავდეს იმ ქვარიანს. თქვენ გენაცვალეთ, ასეთი ტყუილიც გავინილა! მერე საიდან მოიგონა იმ ჰირ გასაშავებელმა, რომ ზღანოვიჩმა ჰირში ნახაო?

— რა ვიცი, ღედი... ეგ რა ჩემი საქმეა. ეგ ქვარიანსა ჰკითხე.

ესეც ყალბი ადგილია სიმონ ქვარიანისა, მაგრამ ამაში „ივერის“ რედაქტორს ვერ გავამტყუნებ. ამა, რომელი კოდელი ნინოა, რომ სკოდრდა, ჰირში ნახა თუ არა ზღანოვიჩმა. ქვარიანი ამბობს, რომ ნახაო, და რედაქტორსაც სჯერა—ან როგორ არ დაუჯეროს: ეკითხოს მთელ ქიათურასაო,

და აი, ამ ღონისძიებათა გამოძენას უნდა შეუდგეს მთავრობაცა და პრესაც!

ჩვენ იმას ვჩივით, რომ ადგილ-მამული ცოტა გვაქვს, „ნოვ. ვრემია“-კი ისევე განაგრძობს—ამირ კავკასიაში გლეხების გადასახლებას მთავარი ყურადღება უნდა მივაქციოთო. გუშინდელ №-ში სარედაქციო წერილია მოთავსებული კავკასიაში ავაზაკობის შესახებ, რომელშიაც სუგორინის ვაზეთის სულის ჩამდგმელი ისევე ძველ ღონისძიებათ ჰქადაგებენ: მოხელენი რუსები უნდა იყვნენო, სამოქალაქო სასამართლოები უნდა მოისპონ და შემოღებულ უნდა იქმნენ სამხედრო სასამართლოებიო, ადგილობრივი მცხოვრებნი ნივთიერად პასუხის მგებელნი უნდა იყონ, თუ მათ ადგილებში ყაჩაღები განდინენო და სხვა ამგვარი. „ნოვ. ვრემია“-ს ავიწყდება, რომ ყველა ეს ღონისძიებანი გამოსცადეს და ბევრი სხვაც ამგვარი, მაგრამ ავაზაკობა არ ისაობა. ვაზეთს ფიქრადაც არ მოსდის, რომ შესაძლებელია ძნელ საქმეს სხვა გვარ საშუალებამ უშველოს; მაგალითად: ნამდვილი სწავლა-განათლების გავრცელებამ, ეკონომიურის მდგომარეობის გაუმჯობესებამ, საზოგადოებრივ ძალების თვით-მოქმედების გამოწვევამ და სხვა, რომელნიც არა ერთხელ აღუნიშნავს ადგილობრივ და რუსულ პრესასაც და თვით მთავრობის წარჩინებულ მოხელეთაც. მაგალითად, საინტერესოა აზრი გამოსტყვა ერთ-ერთ თავის ანგარიშში კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველად ნამყოფმა აწ გარდაცვალებულმა კ. პ. იანოვსკიმ: მეტი ფული სწავლა-განათლების გავრცელების საქმეს რომ ხმარდებოდეს, ავაზაკობა მალე სრულიად მოისპობოდაო. როგორც ესტყვი, ამგვარი ღონისძიებანი „ნო. ვრემია“-ს არასოდეს არ ავონდება: ის სულ ისეთ საშუალებას ვაძიებს, რომელიც კიდევ უფო შეავიწროებენ ხალხს.

პატარა დღიური

ჩვენში არც ერთი სენი და ჭირი ისე არ არის გავრცელებული, როგორც კერძო წოდებული თავმჯდომარეობა. მითხველმა შეიძლება გაიგოს, მაგრამ მე მანც ვიტყვი, რომ იმეტიკა ზარადი, რაც ჩვენ „კურთხეულ საქართველოს“ უზომო თავმჯდომარეობამ მოუტანა, არც ერთ სხვა ჭირსა, სენსა და უბედურებას არ მოუტანია: არც ხოჯერას, არც ჟიშს, არც ტექსს, არც სპანსა და თურქთა შემოსევას და არც სხვა რამეს. მართლაც და, ვინ გინდა ამ სენით არ იყოს შეპყრობილი, და რა საქმეს გინდა ამავე სენის მიზეზით არ ეღებოდეს ბოლო. მოიგონეთ ჩვენი დეპუტატი, მომხმარებელი საზოგადოებანი და ამხანაგებანი—უგუჯანს ძირი სწორედ ამ სენმა გამოუთხარა. გააფრთხილეთ ეს ზედა და უგუჯანსავე უსაზომ თავმჯდომარეობა არა მხოლოდ წამოსაგებებში.

სხვა რით აისხება, თუ არ ამ სენით ცრუ მტკიცება, ზუბლიცისტა, ტრეკოვსთა და კომიკოსთა სიმრავლე ჩვენში. ვისაც ორი ჯექსი ჩაუწერას უბის წიგნში, იმას თავი ბაირონად და

თუ ასე არ არისო, იტყვის ქვარიანი... არა, ეკითხოს ჰირშია და ზღანოვიჩს, მართლა ნახეს ერთმანერთი ბერლინი, თუ არა...

კიდევ გნებავთ ყალბი ადგილები? ჯერ-ჯერობით კმარა. წერით დავიღალე. ან რა ჩემი საქმეა, კაცმა მკითხოს, სიმონ ქვარიანის წერილების ყალბი ადგილების გამოკვლევა, სად მე, მკითხავი ღედაკაცი, და სად პოლემიკა ქვარიანთან... მერე რომ გაჯავრდეს ქვარიანი და მეც სამედიკატორო სამართალში გამოწვიოს?.. აკი გაიწვია ზღანოვიჩი და აბა-შიძე. მე ღმერთმა მიბრალო. კარგია, რომ ჩემს ვაწვევას სამართალში არა კადრულობს ბ-ნი ქვარიანი, თორემ რა მეშველებოდა?

ჯერ ეს იკმაროს სიმონ ქვარიანმა და თუ არ დაიშლის და კიდევ დაამშვენებს თავისის წერილებით „ივერის“-ს, მაშინ, ვარწმუნებ, მკითხაობას თავს დავანებებ და დავიწყებ გაზეთებში წერას, თუ გნებავთ, ლექსების წერაშიაც ვავეჯობებ ბ-ნს ქვარიანს. ასე, ბ-ნო სიმონ ქვარიანო, აი ლექსიც გიძღვნი:

ნეტავი, სიმონ, მე და შენ
მადლები მოგვცა ზიარი...
რად გინდა ღირველობა,
წაღმა-უკულმა ტრიბლი,
მე და შენ გაზეთში ვწერთ,
შავი-ქვა დარჩეს ტილი.

რგანელი

მიღებულად მოაქვს; ვისაც მინურ წარმოდგენაში დაქიის ან მოახლის რაღი შეუსრულებია, ის მუხე-სიულისა და ელენოზა დუხეს ამხანაგად ადარ კადრულობს; ვინც ერთხელ მანც გაზეთში „წერილი რედაქციის მიმართ“ დაბეჭდა, ის ზუბლიცისტიკაში თავის სადარ კაცს ვეღარა მოუღობს. დამე-ფორეს ეღებან, ქარის წისქვილებს ებრძვიან ეს ვაჭარბები და გუფტობენ, სოფელს ვაშენებთო...

ქარის წისქვილებთან ბრძოლა ჩვენში მანც ძალიან არის გავრცელებული. ხშირად ჩვენებური მწერალი იქ აღმოჩენის ხოლმე მერეკას, სადც არც ერთ მერეკელს თეხი არ დაუღვამს. ამას წინადა, მკაცრიად, ერთმას ახლად მოგვანიჭა მწერალმა რაჭაში ნამდვილი სმითხე აღმოჩინა. იმისი სიტყვით, რაჭა რაჭველებით კი არა, ან-ტელეზებით უფოფა დასახლებული. მერეკე ისეთი თავ-ზარ დამეგეში ამბავი აღმოჩინა, რომ როდესაც წაეკითხე, შიშისკან ზირი დაგდე და თვალები დაეჭვიტე. თურმე ნუ იტყვით, ქალები ბატონ-უმობის განსხვავებას ამბობენ; მან კიდევ თქვენს ჭირი წაიღოს, რომ ქალები ჩვენ, მამაკაცებს, არ გვიმარებდნენ შემობად გააქმნეს. რცხადა, ქალებსა მწერთ მამაკაცები თავიანთ საზოგადოებაში შეიტყუნონ, სადც ქალები ბატონება იქნებიან და მამაკაცები უმობაო, „სწერს ზემოსსენიკული ავტორი. მე ბატონ-უმობის ნიშნის სულ სხვანაირად ვეძებდი და აი, თურმე სად უფოფა? რადა დამჩნენია იმის მუტი, რომ ზირჯგარნი დავიწერო და დემეტს შევეგდრო, დავიფაროს მამაკაცები უმობისკან. კინადამ დამიფიქლა ამავე ავტორის მერეკე ახლად აღმოჩენა: ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების მდგომარეობა გამკაცდა, სწერს იგი, მხოლოდ უფიცო, ბრმა, ურუ და ქადაგად დარეშულ სახლით გამიღვრდაო“. ამა, ვინ წარმოდგენდა, მკითხველო, ამას?

კარგა ხანია „კვალი“-ც ახლად აღმოჩენების ტხან დადაც. სხვათა შორის ამ გაზეთის ფურცლებზე ვიდაც ბ-ნის ნახურწყალს ამას წინადა რადაც „ჯგობები“ აღმოჩინა, ალბად იმეტიკამ, რომ ტხეთის რედაქტორმა აიღოს ერთი ჯგობი და კარგები მოსტყოს ბ-ნ ნახურწყალს უშნო, უღაზნათო, უნტო და-უგობადო ფედეტორების წერისათვის.

ნახურწყალს არ ჩამოუგარდებს „კვალი“-ს მერეკე თანამშრომელიც, ბ-ნი დ. კოლხიდაელი. ისეთის სეესებურის მედღურებით სწერს ბ-ნი კოლხიდაელი, რომ თანამშრომელი მეტნიერების ნამდვილი ქურუმი გეგონებათ. აი მამაწა ნიშუმი იმის ნაწერისა:

„ბ. „ზუბლიცისტიკისთვის“ (ესე იგი „ცნობის ფურცლის“ თანამშრომლისთვის) ფაქტები არაა საკირო; ის არაა დანეული მკითხველს მიაწოდოს დასაბუთებული აზრი. ის გაზეთის ტიპიური მუშაა, რომლისთვისა—დაუსაბუთებელი, კატეგორიული კილოთი წარმოთქმული ფრაზების წამოსრულაა. ამ ტიპის გაზეთის მუშებმა კარგათ იციან, რომ მკითხველების უმრავლესობას ძალიან ეჯავრება, ეძნელება სერობული, დასაბუთებული წერილები და სინარულით ეტანება კატეგორიულ ფრაზებსა, რომლებშიაც რთული კითხვები ისე ბავშვურათაა გადაწყვეტილი, რომ ზარბაც გონებას შრომა არ ტირდება. აი, სწორედ ასეთი მკითხველები აბედინებენ ბ. „ზუბლიცისტს“ ასეთ დაუსაბუთებელი ფრაზების წამორღმვას (?). რასაკვირველია—ასეთი ფრაზობრებთან კამათი უაღვილოა, მეტია“

ჭედავთ, უადგილო და მეტაო! თქვე დადო-გელო კოლხიდაელო, თუ „ასეთ ფრაზობრებთან კამათი უადგილო და მეტაო“, თქვენის მკითხველებისთვის ხომ მეტი არ იქნებოდა, მეტრედ მანც დაეკისებუებინათ ის აზრი, რომელსაც „ცნობის ფურცლის“ წინადადებე იცავთ? რადა სწკრდებით ცნრეულ ფრაზებს და რად ამბობთ მარტო იმას, რომ „ცნობის ფურცლის“ „ზუბლიცისტიკ“ ტუუილს ამბობს, ჩვენ კი მართლდსაო. მკითხველს ესრომება სოფლის სკორბუათა შესახებ რც. ფურ. „-ში მოთავსებული ბ-ნ რ—წერილი. ავტორი დაუსაბუთებლად ამბობდა, რომ ესლანდელ ზირობებში სოფელს არაფერი უშეუღებოა. ჩვენმა რედაქციამ წერილი წაუშეღვარა, რომელშიაც ამტკიცებდა, რომ ეს მოძღვრება არ ახლად—ძველია, რომ ასეთმა აზრმა თქვენი ჭირი მოაჭამაო. აი ამ წერილის გამო გამოიდა-ქრა ბ-ნმა კოლხიდაელმა.

ჯერ ერთი—ბ-ნი კოლხიდაელი დაუსაბუთებლობს თუ ესებოდა, უბრედეტს უოფლისა თვით რ—თვის უნდა ეკოთხას, რადგანაც ამ ავტორს თავის აზრის დასაბუთებლად არც ერთი საბუთი არ მოუგვანია; მერეკე— კოლხიდაელს სხვებით თუ არა, ცოტა ვრცლად მანც უნდა გაეცნო თავის მკითხველებისთვის რც. ფურ. „-ს აზრი; და შესა-შე—რასაც სხვას უკვირებთ, თვით არ უნდა ჩაი-დინო ის: როგორცა ვთქვით, ბ-ნ კოლხიდაელს არც ერთი საბუთი არ მოუგვანია.

ესლა მკითხველმა განსჯოს, ვის უფრო უგვარს „დაუსაბუთებელი, კატეგორიული კადრთა წამოქმუდი ფრაზების წამოსრულა“ და „ფრაზობრება“?!

Spectator

დაბა-სოფლები

ხიზაბაზრა (ჯავახეთი). ხიზაბაზრა ჯავახეთში უდიდესი სოფელია. იგი 170 კომლს შეიცავს. ხიზაბაზრელები მისდევენ ხეხა-თესვას, მუგუნახობას და ინახვენ საქონელს, მაგრამ მათი ცხოვრება ისეა დაუბეჭული, რომ ვერა შეეღის-რა მათს სიღარიბე-სიკვანძეს. წლითი-წლითი ხალხი მრავლდება; ოცი წლის წინადა აქ 140 კომლი იყო, დღეს კი 170 კომლს გადაჭარბა. სოფელს დღესაც იგივე მამული აქვს, რაც ოცის წლის წინადა; ის კიდევ მეტია, რომ მამული დაუძღურდა და დასუსტდა, უწინდელის მოსავლის ნახე-ფარსაც ადარ იძლევა.

დღე ერთთა და ნატვრა ათასი: ნეტ ერთთა კვედრისებოდაც, ამბობენ სოფელენი, და მთავრობას გადაგვასახლებდეს სხვანა, მოგვმედეს მიწა-ადგილს და ისინიდაც ჩვენს, სიმშვიდისკან შეწესებულს, ცოდვებოდა. არც სკვირდება ის კარე-მება, რომ ხიზაბაზრელები მთელს იმერეთში მანწაწალებენ ორიოდე კაპიკის მოსახლეობად; ვინ ძაღლებს ჭეიდას, ვინ მათხოვრობს და ვინ რა წვალებით სდ რას შოულობს!

უწინ აქ ქურდობა ძალიან იშვიათი მოვლენა იყო, ხლ-კი კვირა არ გაგა ისე, რომ რამდენიმე ქურდობა არ მოხდეს. ესეც, ღაზარკი არ უნდა, სიღარიბის შედეგია. ამ დღეებში მომხდეს ხიზაბაზრაში ყოფნა და რამდენისამედლის განზავლობაში 9—10 ქურდობა მოხდა: ზოგს ტომრით ზური და ქვაბები მოჭარეს, ზოგს ფარდაცი, ზოგს სარკები და სხვა. ვერც ერთი ბოროტ-მქმედი ვერ დაიჭირეს.

წრეულს აქეთ საშუალო მოსავლი იყო. დღეს ფუთი სობრბლი იუღება 70 კაზ., უურბენი სულ არ უფოფია. ვისაც 40 ბათმანი მოსდიოდა, იმას წრეულს ერთი ბათმანიც არ მოსვლია.

ოთხ ამ თვეს სოფელში სიმის წლის ქალი-შვილი დაიკარგა. უმწავლი თურმე წასულიყო სიმინდის უანაშა ნაშუადღვის სამ საათზე დღის საქმენებად. რა მისულა უანაშა და დედა ვერ უნახავს (სოფლის კარელ), წასულა კიდევ ზირ-ღა-ზირ და უღლია დაღამებდის, დამეც უღლია, ასულა ჭობარკითის ტუეში (15 ვერსის გამოკრებითა სოფლიდან), სადც ცხურის ფარა დაუნახავს. იმ დამეს დიდი ვინაგ იყო. როდესაც შესცივინა ზეკანისა და დაეღეჯიდა კაბის ამარა ზატარა მტხარს, ცხურებს მიჭკედელებია გასათობად. მეორე დღეს ზატარა მწეუმს დაუნახავს ცხურებთან ჩასტეპული ბავშვი; ტირილ-უფირილი მოურთავს, შეშინებია—ეს რა ალი გამოჩნდა ცხურებშიო. ხმა-ზე უფროსი მეტხარე მისულა და უნახავს ცხურებთან მისუტული ბავშვი. აუგვანა ხელში და უკითხინა სხვა და-სხვა ენაზე: ვინა ხარო? ბავშვი თურმე უმასხუხა ქართულად, აღდასო ვარო! მეტხარემ წაიფანა თავის სოფელში, ალისტანში. აქ ვიდაცას სტენდოდა, რომ ხიზაბაზრაში დაკარგულიყო ბავშვი, და მიაკითხებინათ ხიზაბაზრაში. მადე ბავშვის ზატარანიც აღმოჩნდა.

მტინალი დედ-მამა მამინთვე გაჭედელ და-კარგულ შვილის სანახავად ალისტანში, რომელიც 12 ვერსზეა ხიზაბაზრიდან. ბავშვს ვეღა-ფერი უამბინა, როგორ უღლია, უძებინა დედა და ბოლოს ცხურებს შეჭკედელებია.

მ. გ. ვარაზაძე.

სასამართლო

არქიმანდრიტისა და ვაჭრის საქმე
ამ რამდენისამე ხნის წინადა ვარსის ზირველ კიღდის ვაჭარს ზაჭარას ჯანთოფლადოცს ტუთი-ღისის ოქქის სასამართლოში უნიღლია სომეხთა არქიმანდრიტის ეკიმე მურადიანისათვის. სან-ფარში ჯანთოფლადოფი სწერდა, რომ არქიმანდრიტმა გაზეთ „მშაქის“ ფურცლებზე ცილი დამ-წამა და ჩემს სხეულს ჩირქი მოსტყოფა; თავის წერილში მან შემწამა ღანძღვა, თვითნებობა და მუშუბთან ცუდად მოპურობა, რცა ვაჯიზმანში სომეხთა ეკეღისანს იჯარით ვაშენებდი, ელდად ანკარაში-შეღეგნა და სხვაო.

ეს საქმე უკანაში გუშინ ტუთიღისის ოქქის სასამართლოში ვიდაცე საქმის არსებითად განხი-ღვას შეუდგებოდა სასამართლო, თავმჯდომარემ წინადადება მისცა ორსვე მხარეს, შეკვირებული-უნენ. მომხიზანმა ჯანთოფლადოფმა სთქვა, შეკვირ-ცლები მხოლოდ მაშინ, როცა გაზეთშივე განხი-ღვადეს, რომ იმისკან დაწერილი უგუჯაფერი ტუუილიაო. მომხიზნემ განხიღვდა, ესთხოვ სას-

მართლმადიდებელი, გახდის სექტა, რომ სიამარვე გ-
მორჩევანს. შემდეგ სისამართლო შეუდგა მარქს-
ბის ჩვენების ჩამორთმევას, რამაც კარგად ნაშუად-
დევის 2 სათამაშო. ბოლოს სისამართლომ გამარჯვებულად
განაწილა, რომელიც უდასაშუალოდ იცნა არქიმან-
დრიტი ეკიპე მურდანიანი ადინში უდასაშუალოდ
ში და გაამართლა იგი.

II
სიყვარულის ჩადენის საქმე
გუშინ, 24 ოქტომბერს, ტფილისის სამოს-
მართლო პალატამ განიხილა საქმე ქეთისის მ-
ზრის სოფ. შადანის მცხოვრების ტრატის სა-
ბას ძე ჯანგვალიძის და სოფ. დანისის სერგო
იესეს ძე დადანიძის, რომელთაც ივანე ჯანგვა-
ლიძე სიყვარულის ჩადენის ახრებდა. ივანე ჯან-
გვალიძეს და იმის ბიძაშვილს ტრატა ჯანგვა-
ლიძეს შუამდგომლობით შეეწყობათ მიშვილი გაუგებრობა.
რადგანაც შუამდგომლობის განხილვისას არ მოქმედებდა
და განსჯის ადგილის ნაგებობა, სხვა ადგილი
გაუგებრობა, ივანე ჯანგვალიძე განაწილა არ დას-
თანსებებულად და მიშვილის ხელშეწყობა გაუგებრობა
თავ. წუგუნიდანსათვის მიუხედავად ივანე ჯანგვა-
ლიძის მიერ შედგენილ, სწორად სანდოა ივანე ჯანგვა-
ლიძეს, ტრატამ შედარებით განაწილა მიშვილი
თავ წუგუნიდან და წარუდგინა დასამტკიცებლად
სოფლის სისამართლო. სოფ. რაქვას სოფ-
ლის სისამართლომ არ დასამტკიცა, ტრატამ და-
დანიძის შეწყობით უდასაშუალოდ შეამოწმა და განაწილა
ტრატის საკუთრება საქმეთა საკრებულოს გადას-
ცა. რადგანაც ეს საქმე გაუგებრობა ქეთისის
ოქტის სისამართლო, დასამტკიცებლად უფროსი ორგანო
ბრძანებულად და გადაწყვიტა ზოგადი გან-
საკუთრებულ უფლებას უზიარებლობის ჩამორთმევა
და ჯანგვალიძისათვის 1 წლით და 4 თვით პ-
ტიმარტა განსწორებულ რაზმში გაგზავნა, სო-
ფო დადანიძისათვის—8 თვით სპეციალურად
დასამტკიცება. გუშინ სისამართლო პალატამ
განაწილა ეს საქმე და უდასაშუალოდ იცნა ორგანო
ბრძანებულად.

უცხოეთის წერილი ამბები

ნუ აჭყვებთ სხვასო—გადაგვადგება თავსო,
გადასხვაფერებულად რომ ვითქვით ჩვენებური ან-
დაზა—სწორედ ასე დაპმართინა ერთ იტალიელ
ქმარს ქალაქ ვერონაში. 28 ოქტომბრის მშენიერ
სალამოს, საათის 5-ზე, ქალაქის ერთ საუკეთესო ქუ-
ჩაზე ლამაზად ჩაცმული ქალი მოდიოდა, თან კაბტად
ჩაცმული ვაგი მოჰყვებოდა. უცხად ქალმა ორი
სილა გააწინა თავის მხლებელს. გაიარეს ეს ქუჩა.
მეორე ქუჩაზე კიდევ ორი ლაზარია სილა მიიღო
ვაგბატონმა. ამგვარად იგემა ვაგბატონმა ქალბ-
ატონის სილბე, როცა ერთ დიდ მოედანზე გავიდ-
ნენ. დიდი ხალხი ადევნა ამ ახირებულ ქალ-ვაგს
და, როცა მეორე მოედანზე გავიდნენ და იქაც
აღრიოდ სილა იგემა ვაგბატონმა, მეორე მტლი
დაიჭირეს, ჩასხდნენ და გზას გაუდგნენ.
ბოლოს საქმე გამოიკვია: თურმე ქმარს ცოლი-
სათვის უღალატინა, ცოლს ამის ამბავი მოსვლია
და ერთი ალიაქოთი ატყობილა ცოლ-ქმარ შუა. ბო-
ლო ამ ალიაქოთს მხოლოდ მაშინ მოელო ბოლო და
ცოლმაც პატივება მაშინ აღუთქვა ქმარს, თუ ვერო-
ნას საუკეთესო ქუჩაზე სილბე მიიღებ ჩემგანაო.
სიყვარულიც ასე უნდა...
**

**საბავშვო წიგნთ-ხაფი: სამართლებრივი ამე-
რეგიაში.** თურნალ „Миръ Буди“—ს ამა წლის
მეოთხე ნომერში საყურადღებო ცნობებია ამერიკის
უფასო წიგნთ-საცავ-სამკითხველოების მოქმედების
შესახებ. იმ ახრით, რომ ბავშვები მიიზიდონ სამე-
თხველოებში და შეაყვარონ წიგნის კითხვა, წიგნთ-
საცავებში არის საყვარელი განყოფილებანი. ასეთი
განყოფილებანი მერტლ ლამაზად არის მოართული
სხვა-და-სხვა სურათებით, ქანდაკებით, ყვავილებით
და სხვა ამ გვარის ნივთებით. განყოფილებაში გან-
საკუთრებული ხელმძღვანელია, რომ ბავშვებს წიგ-
ნის კითხვა-ამორჩევის დროს ყური უგდოს. საუკე-
თესო ამ გვარ წიგნთ-საცავებთან არის პიტსბურგისა.
1900 წელს ამ წიგნთ-საცავს ჰყოლია 200,000
მკითხველი ყმაწვილი. წიგნები იმ გვარად აწყვია
განაწილებაში, რომ ბავშვები თვითონ იღებენ წიგნ-
ებსა და იქვე სხდებიან საბავშვო მაგიდებთან და
ჰკითხულობენ. წიგნები დაკაშულია ბრკვიალა
ქლებში. წიგნების ასარჩევი კატალოგებიც იმ გვა-
რად არის შედგენილი, რომ მიიზიდოს ბავშვების
ყურადღება. მაგალითად, კატალოგის პირველ გვერ-
დზე არის ამ გვარი წარწერა: „არა გასურთ წიგით-
ნათ ძველი დროის გმირებისა, ანუ გამოჩენილი
მებრძოლების შესახებ? და სხვა. თუ გასურთ,
ამ კატალოგში იპოვით ამ გვარ წიგნებს.“
განაწილების კარნიშებზე განაწილებაში მოთავსე-
ბულ წიგნების ილუსტრაციებია. ეს საშუა-
ლებანი ძლიერ იზიდავს ბავშვებს, მრავალი წი-
გნი გააქვთ საკითხავად. რომ ბავშვები „მიიზიდონ
სამკითხველოებში, ყოველ დღე გამოდენილია შესა-
ფერის ტაბლეტები, სადაც აღნიშნულია რიცხვი,
დღე და თვე და იმის სურათიც გამოდენილია, ვინც
ამ დღეს უნდა მოიგონონ (გამოჩენილი მოდგაწე-

ნი). კვირაში ორჯერ ბავშვების კრება იმართება
პიტსბურგის წიგნთ-საცავში, რათა წაუკითხონ სხვა-
და-სხვა მოთხრობები. ბავშვები რომ მიიზიდონ წი-
გნების რიგანად მოაყრობას და წესიერებას, წიგნთ-
საცავის კარებზე ამ გვარი წარწერაა: „წიგნთ-სა-
ცავის ყურის-გდებ მიწოდბილი აქვთ ამ წიგნთ-სა-
ცავში შემოსულელ ქალ-ვაგთ.“ ამ საშუალებას
სასურველი შედეგი მოაქვს: წიგნთ-საცავში იშვიათი
მოვლენა წიგნების დაკარგვა, ანუ დახვევა. ნდობას
ბავშვებიც აფასებენ.

ლეკეა
(ჩუხეთის დეპუტატი სააგენტოსადგან)

23 ოქტომბერი
რიზანში. კარდაგვადგებულმა ახსნურმა ლო-
კამხეგობამ დაკარგვის კრობას უნდაქმნა 3 ათასი
თუმანი; ამ თუმანის სარკვევით თამეასფერი
უნდა დაასრინ განუყურებულად ავად-მეფეთა და
ბეჭებისათვის.

კონსტანტინოპოლი. კუნძულ მიდიუ მცხო-
ვრებ უნდადებისათვის იმიტომ დაუწყეთა იტალიე-
ლებს სროლა, რომ ოსმალელებმა დროზე არ
დაიჭირეს და არ გასცეს უნაღებო. იტალიელებ-
მა კემიდან ჯარი ჩამოსხეს და ვითომც ოსმა-
ლებებისგან შეშურბობილი უნაღებო თან გემზე
წაიყურეს ძლივთ.

ნიუ-იორკი. შუშუნები გასქდა, 12 კბი
სულ დაჭდობა, 82 მიმივდ დაჭრა; არეულ-
ბაში ბეჭი დაჭდა.

ვაშინგტონი. ანგუნების შესახებ მოსულ
ცნობებიდანა სნანს, რომ დემოკრატები თუმცა
იმარჯვებენ, მაგრამ უმრავლესობა მინც რესპუ-
ბლიკელთ დარწხათ.

იოკაჰამა. იახინის ბუჯკრით შემოს-
ვლი ნანკარაშევა 258 მილიონი და სარჯი—
262 მილიონი იენი.

მიძტორია. თფიგაღურ გასეთში გამოც-
ხადებულად, რომ გენერალს მთავრობამ ვიქტო-
რასთან ძლივთ გამოჭრავა. აჯანყებულთა ჯარი
სრულყოფილ მისხეს.

კაბობადი. 34 ხმის უმეტესობით 20
წინაღმდეგ პარლამენტმა უარ ჰყო პროექტი
კოლონიის ჯარების სხვა წესებზე შედგენის; ამის
ათერაგანდერთა კავშირი ეწინააღმდეგებოდა.

ლონდონი. პალატამ მიიღო მთავრობის
მისხეება, ბურგებს და სხვებს, ზოგს ხელ-
აღებით და ზოგსაც სესხად დასარიგებლად 8
მილიონი მიეცეს.

პიტსბურგი. 23 ოქტომბერს გაიხსნა ში-
რეული კრება ლუდის გამოხსნადა რუსეთში.

24 ოქტომბერი
პიტსბურგი. დანიშნენ: კამერკერი გრაფი
კურტიანოვი შინაგან საქმეთა სიმინისტრას თა-
ვად-ახსნურობის საქმეთა კანცლარის ვიცე-დი-
რექტორად; თავადი ურუსოვი—ტამბოვის ვიცე-
გუბერნატორად. დასთავინდ იქმნენ თანხმად
თავიანთის თხოვნის: ტამბოვის ვიცე-გუბერნა-
ტორი ჩოკლაკოვი და მოსკოვის—ბარტინსკი.

ბუჰარისტი. გასეთში იტოობინებან, რომ
სერბიის მეფეს განზახსა აქვს ინახულას აგ-
ტრის იმპერატორი ზეშეში; თფიგაღურ წრე-
ებში ამის შესახებ არაფერი იცან.

ვაშინგტონი. კოლეჯების კლმა წარადგინა
უგანსკელი წინადადება მხანამის არის გაუგანის
შესახებ შეერთებულ შტატების მიერ.

ლონდონი. ქვედა პალატაში დაბეჭდილი და-
ბეჭტი დაკეთეს მთავრობას, რადგან გუგენის
მომავლებს სრდალობს ინგლისიო ინტესუს მს-
რეშიო. კრანბორნმა უზახუს, მალე იქნება ეს
საკითხი განმარტებულიო.

ბერლინი. ამბობენ, რომ გერმანიის ახლან-
დელი კლბი რომში გადაჭრულად ვეხსი; სოლო
მის ალაგას დანიშნება ჰრუსისის კლბი მიუნ-
ხენში.

ვაშინგტონი. კონგრესის წევრებად ანკე-
ულ იქმნა: 196 რესპუბლიკელი, 176 დემოკრა-
ტი და 3 დამოუკიდებელი. ჰფიქრობენ, რომ
კონგრესში უმრავლესობას დაბეჭდალები შეადგენენ.

მილი. წარსულ კვარში აქ მოვიდა სიმი იტ-
ალიელი გემი არანის უფროსობით; გემებზე
იყო ოსმალთა რაზმი პოლონეთის წინამძღო-
ლობით. არანმა ჯარი ხელებზე გადასვა, რათა
აგახეთათვის გზა მოეჭრა. ჯარის გადასმის
დროს იტალიელ ნაგებმა უგუაქციეს აგახეთა
ბრბო, რომელიდანც ბეჭი მოჭკვლეს და დასჭკვს;
მოკლულ იქმნა ორი იტალიელი და ერთი ადგი-
ლობრივი მედიკი დაჭრა. ადგილობრივმა მმარ-
თველობამ ითხოვა იმ ვადის კავრებება, რომ-
ლის განმეფობაში აგახეთები უნდა წარმოედგი-
ნათ იტალიელებისათვის; არანი ამისე დასთან-

ხმდა იმ პირობით, თუ მოკლულთა რაზმების
სასარკველოდ 15,000 ფრანკი იქმნება გადაღ-
ებულიო; სოლო რადესაც ეს პირობა მიღებულ
არ იქმნა, არანმა ზარბახნები დაუშინა სოფელს;
მამინ ადგილობრივ მთავრობამ მიიღო მისი პი-
რობა. აგახეთების წარმოდგენის ვადა გადადგა
29 ოქტომბრამდის.

სოფია. ცინგევი სოფიას მივიდა; ჭრილო-
ბა შუშუქი აქვს. აჯანყებულთა შუგეული რაზ-
მები მოუვიდათ. ამბობენ, რომ აჯანყებუბ ძლიერ-
დება.

ლონდონი. გაიხსნა ძველი სიმრეთ-აფრი-
კის ომის ბენეფიკად გათავების აღსანიშნავად
და სასწორად. სამრეთ-აფრიკის შესახებ ჩემ-
ბურლებმა სთქვა: „ჩვენ გვსურს დავიფიქროთ წა-
სრული და მოსოლოდ მომეფლისათვის ვიფიქროთ.
ჩვენის მეფის ახლად სიმეფლობელოთ ბრწინებულ
მომავალი მოელოს“.

ნიუ-იორკი. მედიკონის მოედნის ახლო მო-
მხდარ აფეთქების დაწვრებობით ამბობა: შუშუ-
ნებისათვის თუჯის ზარბახნები ჰქმნდათ უგუმა-
რებით დარტნილი. გასწორის დროს ზარბახნები
გადაბრუნდნენ და უგუმარები ხლხში გაიფანტა
და გასქდა. ბეჭი ნაგუწ-ნაგუწად აქცია, ბეჭი
ხლხში გასქელოდა.

პიტსბურგი. „რუსეთი ინგლად“—ი იტოობი-
ნება, რომ იახვარში მოხდება სრულიად რუსეთის
ბეთაღობა პირველი კრება.

ბეჭებურების შინაგან 23 ოქტომბერი

გუგისადის კურსი 3 თვით:	
ლონდონზე 10 გირე. სტ.—ში	—
ბერლინზე 100 მარკაში	—
პარიზზე 100 ფრანკში	—
ლონდონზე ჩეკები	94,65
ბერლინზე	46,25
პარიზზე	37,65
ბირვის დისკონტი	4 1/2—6 1/2%
4 1/2 სახელმწიფო რენტა	9 1/2% გაყიდ.
4 1/2-ანი სახელმწიფო სესხი 1902 წ.	99 1/2 მიყიდ.
4 1/2% შინაგანი სესხი 1893 წ.	100 „
4 1/2% გირავენ. ფურც. სახელ. სააღდ.- მამ. ბანკისა.	94 1/2 „
5 1/2% 1-ლ შინაგან სესხის მომგებ. ბილ. 1864 წ.	477 1/2 გაყიდ.
5 1/2% მეორე შინაგ. სესხის მომგებ. ბილ. 1866 წ.	359 „
5 1/2% გირავენ. მომგ. ფურც. სახელმ. სააღდ.-მამ. ბანკისა.	289 „
5 1/2% ობლიგაციები რფოლ. საკრე- დტო საზოგ.	—
4 1/2% ობლიგაც. იმავე საზოგა- დებობისა	—
ტფილ. სააღდოლ-მამ. ბანკის 5 1/2% გირავენ. ფურც.	89 1/4 „
4 1/2% გირავენობის ფურც. ამავე ბანკისა.	—
ქუთაისის სააღდოლ-მამ. ბანკის 6 1/2% გირ. ფურც.	—
5 1/2% გირავენ. ფურც. იმავე ბანკისა.	—
ა. ი. მათაშვილისა და ახ. აქ-	201 „

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბაძარი

ბათუმისა და სსრკ-ში
მიმოსვლა რუკის გემის მატარებლებსა
15 ოქტომბრიდან 15 მაისამდე
(ფრჩხილებს გარედ ნაჩვენებია პეტრობურგის საათი,
ფრჩხილებში—კი—ტფილისისა)
ა) ტფილისიდან მიდის:
ბათუმს:—1) საფოსტო № 3 სალამოს 7 ს. 20
წ. (8 ს. 18 წ.); 2) სამგზავრო № 5 დილის 8 ს.
50 წ. (9 ს. 48 წ.).

ბათუმს:—1) საფოსტო № 4 დილის 11 ს. 5 წ.
(12 ს. 3 წ.); 2) სამგზავრო № 6 სალამოს 9 ს.
11 წ. (10 ს. 9 წ.); 3) სწრაფი № 20 (სამზაბა-
თობით, პირდაპირ მოსკოვამდე)—დილის 7 ს. 18
წ. (8 ს. 16 წ.).
შარხს:—1) საფოსტო № 70/71 სალამოს 10 ს.
29 წ. (11 ს. 27 წ.); 2) სამგზავრო და საქონლისა
№ 74/75 დილის 11 ს. 30 წ. (12 ს. 28 წ.).
მისილიზონსა და ბორჯომს:—სამგზავრო
№ 7 საშუალოდღის 1 ს. 52 წ. (2 ს. 50 წ.).

ბ) ბათუმიდან ბათუმის:
ბათო-ტფილისისაკენ:—1) საფოსტო № 4 სა-
ლამოს 9 ს. 54 წ. (10 ს. 52 წ.); 2) სამგზავრო
№ 6 დილის 7 ს. 50 წ. (8 ს. 48 წ.).
შორაპნამდე: სალამოს 11 ს. 28 წ. (12 ს. 21 წ.).

გ) ბათუმიდან ბათუმის:
ტფილის-ბათუმიისაკენ:—1) საფოსტო № 8
სალამოს 11 ს. 45 წ. (12 ს. 43 წ.); 2) სამგზავრო
№ 5 საშუალოდღის 2 ს. 42 წ. (3 ს. 40 წ.); 3)
სწრაფი № 19 (პარტო ტფილისამდე) (პარაკეობით,
პირდაპირ მოსკოვიდან მოსული)—დილის 6 ს. (6 ს.
58 წ.).

დ) შუთისიდან ბათუმის:
ბათო-ტფილისისაკენ:—ლამის 1 ს. 40 წ. (2
ს. 38 წ.).
ბათუმიისაკენ:—1) ლამის 3 ს. 10 წ. (4 ს.
8 წ.); 2) საშუალოდღის 4 ს. 10 წ. (5 ს. 8 წ.)
3) სალ. 6 ს. 40 წ. (7 ს. 38 წ.).
შორაპნისაკენ:—ლამის 3 ს. 10 წ. (4 ს. 8 წ.).

ე) ფოთიდან ბათუმის:
ბათო-ტფილისისაკენ:—დილის 6 ს. (6 ს. 58 წ.)
სამბახალი-ბათუმამდე:—საშუალოდღის 3 ს.
27 წ. (4 ს. 25 წ.).
სამბახალი-ბათუმამდე:—საშუალოდღის 10 ს. 49 წ.
(11 ს. 47 წ.). და სალამოს 11 ს. 30 წ. (12 ს.
28 წ.).

განსხვავებული
ქუთაისში
სამ. ბ. თოფურბას
სამკურნალო,
რომელიც იმყოფება მაის უმაღლესობის
პრინც ადელფანდრე ოდენურგენდის მფარ-
ველობის ქვეშ. სამკურნალოშია 60 საწოლი
შინაგან, ნერვებისა, სახირურგო, დედათა
და თვლით ავადმყოფთათვის, მშობიარეთა
განყოფილებით და ქიმიურ-მიკროსკოპიულ
გამოკვლევათა კაბინეტით. გადამდების სე-
ნით და სულით ავადმყოფებს სამკურნალო
არ ღებულობს. (0—34)

იხილეთ
სამსართულიანი
სახლი
ლუქნებით და ფლიგელით, იძლევა 80/0-ს
წმინდა შემოსავალს. იკითხეთ ბაზრის ქუ-
ჩაზე სახლი № 8, დილით 9—10 საათ. და
სალამოთი 5—6 საათ. (10—5)

ცინკოგრაფია
წინადა. ბათუმს. მამთხველთა ახსნაგონისა
განჯის დიდი ქუჩა, № 27, ტელფონი № 372.
კლიშების გაკეთება შეიძლება ფოტოგრაფი-
ლი სურათებიდან და ხელით ნახატებიდან.
ქუთაისში, ვ. ბეთენი შვილის მალაზიაში,
იკიდება „ცინკის ფურცლი“—ს. № 16-ში,
თითო № 1-რი 3 კ. დამატებით—5 კაპსუკი

ბნელი სახურავი
რომელზედაც პატენტით აღებულია
ფებრიკა და სავრეო ქარხანა
ი. უელენგოვსკის
ამხანაგობისა
ბათუმში.
პლანეტებისა და სახურავის ვეკლა ნაწილები ცინკით მოკლულ
რეინისა.
ზრუნველად მოთხოვნისათხავე მსურველთ უფასოდ გე სახელებთ.
ამხანაგობის წარმომადგენელი:
ტფილისში ვ. მულიარსკი
(კრეგინის მოედანზე № 25)
ქუთაისში ვ. ჭილაკი
(ტფილ. ქაზ ხაფო. ხაზ.) (50—47)